

Nacht van droom en verlangen

Het zal u niet ontgaan zijn dat u bij binnenkomst werd geteld. De kinderen zijn er als dienaren van de keizer in het kerstverhaal van Paul Biegel druk mee bezig geweest. Misschien hoopte u n t naar een plek te gaan waar je, voor de verandering, g en nummer bent... Waar het in onze wereld veel over tellen gaat verwacht je dat het in de kerk eerder over vertellen zou gaan. Net als de keizer verlangen we daar juist vanavond naar.

En dat tellen bij binnenkomst was nog niet alles. Kinderen hebben ook vreemde vragen gesteld, aan zoveel mogelijk mensen. Zullen we eens kijken naar de resultaten?:

- Met hoeveel zijn we? (omstreeks 700)
- Hoeveer hebben we (gemiddeld) gereisd?
- Hoe groot is het gemiddelde gezelschap waarin we zijn gekomen?
- Hoe lang was de gemiddelde arm van de bezoeker?

Nou dat weten we dan in ieder geval. U hebt nu een idee in wat voor groep u zich bevindt. Zo heb ik bovendien iets te vertellen, aan het begin van mijn verhaal. Iets dat gewoon klopt. Dat stelt mij toch gerust op zo'n avond als deze.

Waar zouden we eigenlijk zijn zonder de cijfers? Hoe groot is de rol die getallen spelen in ons leven? Ieder van ons heeft een telefoonnummer, BSN-nummer, bankrekeningnummer. Op school halen we cijfers, we behalen levels in de games die we spelen, sport, we hebben een bepaald aantal vrienden op Facebook. We hebben getallen die iets zeggen over ons lichaam, zelfs over ons verstand, over de welvaart, de omzet, de staat van het land. Cijfers, getallen maken het leven mogelijk, in de maatschappij waarin we leven. Ze hebben ons ook veel goeds gebracht.

Maar toch. (...) mensen die mij verwachtingsvol aankijken, die gemiddeld (...) hebben gereisd om... ja om wat? Dat zeggen de cijfers dan weer niet. Om iets te ervaren van kerst? Om gehoor te geven aan een zekere traditie of familieplichting? Of om, net als de keizer, zodat een verhaal dat we al kennen ons opnieuw wordt verteld. Om opnieuw iets te leren begrijpen van dat vreemde en wonderlijke kerstverhaal? Van een kind. Liggend in een kribbe. Herders die er op wonderlijke wijze van horen.

"En toen", vraagt de keizer in het kerstverhaal. Hij weet zich er geen raad mee. Maar weten wij dat eigenlijk wel? (...) Iedere dag worden er alleen al in Nederland gemiddeld 465 baby's geboren. 465? Iedere dag... Hoe verhoudt dit getal zich tot die overloze discussie over een schamele 400 in Nederland gewortelde kinderen die volgens de regels het land uit moeten worden gezet. Of misschien denkt u 465 babies... wat betekent die bevolkingsgroei voor de klimaatdoelen van Parijs, waar we nu al ruimschoots in tekortschieten. Cijfers kunnen ons uit de slaap houden, ons angst inboezemen of ons hoop geven. Maar achter de cijfers zitten, zo weten wij moderne mensen ook, verhalen. We worden er soms mee overladen zodra we onze social media openen: reisverhalen, ziekteverhalen, carri reverhalen, geboorteverhalen...

In dit uur, waarin we hier bij elkaar zijn, worden twintig baby's geboren. Dat zijn allemaal baby's met unieke verhalen, stuk voor stuk uitzonderlijk. In dit uur, dat we hier samen zijn, twintig baby's worden geboren. En al die baby's zijn uitzonderlijk. Al die baby's zijn in zichzelf uniek en hebben h n verhaal. Waarom dan ieder jaar stilstaan bij die éne baby, bij dat éne verhaal?

Blijkbaar is het zo dat dat verhaal, over die ene geboorte daar in Bethlehem, dat het ons iets te vertellen heeft dat de tand des tijds weet te doorstaan. Dat oude verhaal begint - net als deze avond - begint met tellen. Vanuit Rome, het centrum van het toenmalige wereldrijk, komt het bevel van de keizer, keizer Augustus, voor een volkstelling. De Romeinen waren - net als wij nu - meesters in tellen, berekenen en organiseren. Tellen stond aan de basis van hun succes, van hun vermogen uit te groeien tot een wereldrijk.

Er valt nog iets anders op in dit verhaal.

De evangelist Lucas' plaats Jezus' geboorte midden in een situatie van grote drukte, van een volksverhuizing, van enorme aantallen mensen in beweging. Tegen die achtergrond zoomt de camera in. Van die massa BSN-nummers onderweg, komen we uit bij twee unieke mensen. Mensen met een naam en een gezicht: Jozef en Maria. Ze zijn op zoek naar een veilig plekje voor de nacht. Tellen gaat nu over in vértellen. Die nacht wordt bij deze mensen een baby geboren in een stal, omdat er geen plaats is voor dit onaanzienlijke gezin in de herberg.

Het contrast tussen het verhaal over die twee ouders, over dat éne kind, en dat van de tellende Romeinse keizer, is groot. Tegenover de perfecte ordening - de rommelige chaos van een geïmproviseerde wieg. Tegenover het centrum van een wereldrijk – een onooglijke uithoek. Tegenover aanzien – een onbetamelijke, buitenechtelijke zwangerschap. Tegenover macht – een weerloos, kwetsbaar kind.

En toen? Vragen wij nog steeds, samen met de keizer uit Paul Biegels verhaal. En toen? Wat heeft dit te betekenen? Die betekenis, zo denk ik, licht op in wat komt ná de kribbe. Het leven van dit ene kind groeit uit tot een hoopvol verhaal. Eenmaal volwassen zal Jezus vaak verkeren te midden van massa's mensen. Steeds weer haalt hij uit die massa iemand naar voren. Voor hem is een mens geen nummer, maar een uniek persoon met een verhaal. Hoe rafelig en kwetsbaar zijn of haar levensverhaal ook is, Jezus zet die mens in het licht en maakt nieuwe toekomst mogelijk. Hij koestert, omarmt, verbindt, richt op, heelt. Hij laat zien: voor hem, voor God telt ieder mens, ongeacht de glans of dofheid van zijn of haar verhaal.

Het hoopvolle van kerst herinnert ons eraan dat we erop mogen vertrouwen dat ieder van ons telt, dat ieder van ons ertoe doet. En het is goed om dat onszelf elk jaar opnieuw te vertellen, want onze levens zijn niet alleen maar succesverhalen. Vaak ook wel. Gelukkig. Dat is iets om dankbaar voor te zijn en te koesteren. Hoe waardevol is het wanneer je, op jouw plek, op jouw manier, kunt bijdragen aan vooruitgang, succes of geluk.

Maar dat is niet het hele verhaal. De Amerikaanse filosofe Martha Nussbaum zegt: "het leven is geen rekensom, het is behelpen. Het is juist onze feilbaarheid die het leven kenmerkt." Bijna altijd hebben onze levensverhalen rafelranden. Delen ervan lijken onbetekenend, of zelfs onbetamelijk, het is niet zoals het 'hoort'. Soms weet je ook even niet meer waar je eigen verhaal over gaat. Je kunt zomaar op een 'verkeerd' lijstje belanden. Op het lijstje van mensen die hun baan verliezen, mensen met een etiket, een burn-out, mensen op een wachtlijst in de zorg, op het lijstje van overbelaste mantelzorgers en vul maar aan.

Barsten en breuken tekenen ons eigen bestaan. En ik vermoed dat velen van ons op dit moment ook de barsten en breuken op het wereldtoneel voelen – de klimaatveranderingen, onzekerheid over de politieke ontwikkelingen. Ze horen bij ons, de breuken en barsten, omdat kwetsbaarheid bij ons leven hoort. We hoeven niet groter en beter en onfeilbaarder en onkwetsbaarder te zijn dan we zijn. God zij dank. Kerst herinnert ons eraan dat ook wij mogen uitzien naar dat éne kind, dat in zijn leven mensen *ziet* en dat wil koesteren, omarmen, verbinden, oprichten en helen.

Tegelijk worden we met kerst ook uitgenodigd, uitgedaagd om zelf óók zo naar mensen te kijken. Niet naar mensen als nummer, maar naar mensen met een uniek verhaal. Een verhaal dat telt, een verhaal dat ertoe doet, ook als het verschilt van je eigen verhaal, als het zelfs haaks lijkt te staan op dat van jou. In onze eigen omgeving kunnen we ons inzetten voor een klimaat van vertrouwen. We mogen meeschrijven aan kwetsbare, hoopvolle verhalen van ontmoeting over scheuren heen.

Mag het verhaal van het kind in de kribbe, het godsgeschenk, mag het vanavond beginnen in eenieder van ons. En mag een ieder zich met zijn of haar héle verhaal gedragen voelen, gekoesterd, omarmd, geheeld door handen die groter zijn dan de onze.

Zo moge het zijn.

Eva Martens